

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

17 декември 2015 година *

„Преюдициално запитване — Електронни съобщителни мрежи и услуги — Директива 97/13/ЕО — Членове 4 и 11 — Директива 2002/20/ЕО — Член 6 — Условия, свързани с общото разрешение и правата за използване на радиочестоти и номера, и специфични задължения — Член 13 — Такса за предоставяне на права за изграждане на инфраструктура — Приложно поле — Правна уредба на провинция — Данък за пилони и/или излъчватели и приемници за мобилна далекосъобщителна мрежа“

По дело C-517/13

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Tribunal de première instance de Namur (Белгия) с акт от 11 септември 2013 г., постъпил в Съда на 27 септември 2013 г., в рамките на производство по дело

Proximus SA, по-рано Belgacom SA, встъпило в правата на Belgacom Mobile SA,

срещу

Province de Namur,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: М. Ilešič, председател на втори състав, изпълняващ функцията на председател на трети състав, С. Toader, D. Šváby, E. Jarašiūnas (докладчик) и С. G. Fernlund, съдии,

генерален адвокат: N. Wahl,

секретар: V. Tourrès, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 3 септември 2015 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Proximus SA, по-рано Belgacom SA, встъпило в правата на Belgacom Mobile SA, от H. De Bauw и B. Den Tandt, advocaten,
- за province de Namur, от J. Bourtembourg и N. Fortemps, avocats,
- за белгийското правителство, от J. Van Holm и M. Jacobs, в качеството на представители, подпомагани от J. Bourtembourg, avocat,

* Език на производството: френски.

— за Европейската комисия, от J. Hottiaux и L. Nicolae, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 6 и 13 от Директива 2002/20/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 година относно разрешението на електронните съобщителни мрежи и услуги („Директива за разрешение“) (ОВ L 108, стр. 21; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 35, стр. 183).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Proximus SA, по-рано Belgacom SA, встъпило в правата на Belgacom Mobile SA, и province de Namur (провинция Намюр) относно данък за инсталираните на територията ѝ пилони, излъчватели и приемници за мобилна далекосъобщителна мрежа.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 97/13/ЕО

- 3 Директива 97/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 10 април 1997 година относно общата рамка на генералните разрешителни и индивидуалните лицензии в областта на далекосъобщителните услуги (ОВ L 117, стр. 15) е отменена, считано от 25 юли 2003 г., с член 26 от Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 година относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги (Рамкова директива) (ОВ L 108, стр. 33; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 35, стр. 195, наричана по-нататък „Рамковата директива“).
- 4 Както следва от съображения 1, 3, 4 и 5 от Директива 97/13, същата е сред мерките, приети за пълното либерализиране на далекосъобщителните услуги и съоръжения. С оглед на това тя установява обща рамка за разрешителните режими, предназначена да улесни значително навлизането на нови оператори на пазара. Посочената рамка включва, от една страна, правила относно предоставянето на разрешения и тяхното съдържание, а от друга страна, правила относно естеството и дори размера на свързаните със споменатите производства парични задължения, които държавите членки могат да налагат на предприятията в сектора на далекосъобщителните услуги.
- 5 Член 4 от Директива 97/13 е озаглавен „Условия, свързани с общите разрешения“ [неофициален превод] и в параграф 1 от него се предвижда:

„Когато държавите членки поставят предоставянето на далекосъобщителни услуги в зависимост от наличието на общо разрешение, условията, които могат да съпътстват разрешението, когато това е обосновано, са посочени в точки 2 и 3 от приложението. Общите разрешения изискват прилагане на възможно най-слабо обвързващия режим, който е съвместим със зачитането на приложимите основни и други изисквания от обществен интерес, включени в точки 2 и 3 от приложението“. [неофициален превод]

- 6 Член 11 от същата директива, който е озаглавен „Такси, приложими за индивидуалните лицензии“ [неофициален превод], гласи:

„1. Държавите членки следят таксите, наложени на предприятията в процедурите за издаване на разрешение, да бъдат предназначени единствено за покриване на административните разходи, свързани с издаването, управлението, контрола и с прилагането на приложимите индивидуални лицензии. Таксите, приложими по отношение на индивидуална лицензия, са пропорционални на обема на необходимата работа и се публикуват по подходящ и достатъчно подробен начин, така че сведенията да бъдат леснодостъпни.

2. Независимо от разпоредбата на параграф 1, когато трябва да бъдат използвани ограничени ресурси, държавите членки могат да оправомощат националните си регулаторни органи да налагат такси, които отразяват потребността от гарантиране на оптималното използване на тези ресурси. Тези такси трябва да са недискриминационни и да отчитат по-специално необходимостта от развитие на иновационни услуги и на конкуренцията“. [неофициален превод]

Директивата за разрешение

- 7 Член 1 от Директивата за разрешение е озаглавен „Цел и приложно поле“ и параграф 2 от него гласи:

„Настоящата директива се прилага за разрешителните за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и услуги“.

- 8 Член 2 от посочената директива е озаглавен „Определения“ и в параграф 2, буква а) от него се предвижда, че понятието „общо разрешение“ означава „правна рамка, установена от съответната държава членка, ко[я]то осигурява права за предоставяне на електронни съобщителни мрежи или услуги и определя специфичните за отрасъла задължения, които могат да се прилагат за всички или за някои видове електронни съобщителни мрежи и услуги в съответствие с настоящата [д]иректива“.

- 9 Член 6 от Директивата за разрешение урежда условията, свързани с общото разрешение и правата за използване на радиочестоти и номера, както и някои специфични задължения. Параграф 1 от този член предвижда:

„Общото разрешение за предоставяне на електронни съобщителни мрежи или услуги и правата за използване на радиочестоти и правата за използване на номера могат да се обвързват единствено с условията, изброени съответно в част А, Б и В на приложението. Такива условията са обективно обосновани, във връзка със съответната мрежа или услуга, недискриминационни, пропорционални и прозрачни“.

- 10 Член 13 от Директивата за разрешение е озаглавен „Такси за права за използване и права за изграждане на инфраструктура“ и гласи:

„Държавите членки могат да разрешат на съответните компетентни органи да налагат такси за правата за ползване на радиочестоти или номера или правата за изграждане на инфраструктура в случаите на обществена или частна собственост, които отразяват потребността от гарантиране на оптималното използване на тези ресурси. Държавите членки гарантират, че такива такси са обективно обосновани, прозрачни, недискриминационни и пропорционални на предназначенията им цел, като вземат предвид целите, посочени в член 8 от [Рамковата директива]“.

Белгийското право

- 11 На 17 октомври 1997 г. Conseil provincial de Namur (Съветът на провинция Намюр) приема данъчна наредба, с която налага данък за пилони, излъчватели и приемници за мобилна далекосъобщителна мрежа за данъчната 1998 година (наричана по-нататък „данъчната наредба“).
- 12 Член 1 от данъчната наредба уточнява, че данъкът се дължи за „инсталираните на територията на провинция Намюр пилони, излъчватели и приемници за [мобилна далекосъобщителна] мрежа“.
- 13 Съгласно член 2 от данъчната наредба споменатият данък „се дължи от физическо или юридическо лице, което използва пилон и/или излъчвател и приемник за [мобилна далекосъобщителна] мрежа“.
- 14 Член 3 от данъчната наредба предвижда, че разглежданият данък е в размер на 100 000 белгийски франка (BEF) (приблизително 2 478 EUR) за пилон и 50 000 BEF (приблизително 1 239 EUR) за излъчвател и приемник за мобилна далекосъобщителна мрежа.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

- 15 Видно от представената на Съда преписка по делото, Belgacom Mobile SA, в чиито права встъпва Belgacom SA, станало впоследствие Proximus SA, е оператор на обществена електронна съобщителна мрежа и като такъв притежава и използва инсталирани на територията на province de Namur пилони, излъчватели и приемници за мобилна далекосъобщителна мрежа.
- 16 През 1999 г. органите на province de Namur приемат акт, в който на основание на данъчната наредба разпореждат на Belgacom Mobile SA да заплати разглеждания в главното производство данък за 1998 година в размер на 328 458,92 EUR. Актът е обжалван по административен ред пред gouverneur de la province (губернатора на провинцията). След като последният отхвърля жалбата, на 14 юни 2000 г. Belgacom Mobile SA обжалва акта по съдебен ред пред Tribunal de première instance de Namur (Първоинстанционен съд на Намюр).
- 17 В подкрепа на жалбата си пред запитващата юрисдикция Belgacom Mobile SA твърди, че данъчната наредба е несъвместима с Директивата за разрешение, тъй като въвежда данък, който попада в приложното поле на посочената директива, но не отговаря на условията по член 13 от същата.
- 18 Province de Namur поддържа, че в случая Директивата за разрешение е неприложима, тъй като разглежданият в главното производство данък не е свързан нито с общо разрешение за експлоатиране на електронна съобщителна мрежа, нито с изграждане на инфраструктура в случаите на обществена или частна собственост.
- 19 С оглед на изложените съображения запитващата юрисдикция иска да се установи дали разглежданият в главното производство данък е съвместим с Директивата за разрешение.
- 20 При тези обстоятелства Tribunal de première instance de Namur решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Член 13 от Директива[та за разрешение] трябва ли да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на национален орган или на местен орган на управление да въвежда с бюджетна цел, различна от целта на това разрешение, данък за мобилната комуникационна инфраструктура, използвана при осъществяване на дейностите, за които е издадено общо

разрешение в изпълнение на посочената директива (евентуално като се прави разграничение между хипотезата, при която инфраструктурата е разположена в частни имоти, и тази, при която тя е разположена в публични имоти)?

- 2) Член 6, [параграф] 1 от Директива[та за разрешение] трябва ли да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на национален орган или на местен орган на управление да въвежда с бюджетна цел, различна от целта на това разрешение, данък за мобилната комуникационна инфраструктура, който не е посочен сред условията, изброени в част А на приложението към тази директива, в частност тъй като не представлява административна такса по смисъла на член 12 [от споменатата директива]?“.

По преюдициалните въпроси

- 21 Най-напред следва да се отбележи, че преюдициалното запитване се отнася до Директивата за разрешение. Съдът следователно ще се произнесе, както е поискала запитващата юрисдикция, по тълкуването на тази директива. Тя обаче, както предвижда нейният член 19, влиза в сила в деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейските общности*, т.е. на 24 април 2002 г., а се прилага, съгласно нейния член 18, считано от 25 юли 2003 г. Видно от акта за преюдициално запитване, Belgacom Mobile SA подава разглежданата в главното производство жалба на 14 юли 2000 г., като иска отмяна на акт, издаден през 1999 г., когато е била в сила още Директива 97/13.
- 22 В случай че констатира, че приложима към спора в главното производство е Директива 97/13, запитващата юрисдикция следва да има предвид, че отговорите на поставените въпроси в настоящото решение са приложими и за посочения предходен законодателен акт.
- 23 Всъщност следва по същество да се отбележи, от една страна, че член 6, параграф 1 от Директивата за разрешение съответства на член 4, параграф 1 от Директива 97/13, като и двете разпоредби уреждат условията, с които държавите членки могат да обвързват общото разрешение. От друга страна, член 13 от Директивата за разрешение съответства на член 11, параграф 2 от Директива 97/13, като и двете разпоредби уреждат възможността при определени условия държавите членки да налагат такси, отчитайки необходимостта от гарантиране на оптимално използване на ограничените ресурси, както и от насърчаване на конкуренцията, развитие на вътрешния пазар или подкрепа за интересите на гражданите на Съюза. От посоченото съответствие следва, че тълкуването на споменатите разпоредби от Директивата за разрешение е приложимо и към тези от Директива 97/13.
- 24 С въпросите си, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали членове 6 и 13 от Директивата за разрешение трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат налагането на данък като разглеждания в главното производство на физическо или юридическо лице, което използва пилон и/или излъчвател и приемник за мобилна далекосъобщителна мрежа.
- 25 Съгласно член 1, параграф 2 от Директивата за разрешение същата се прилага за разрешителните за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и услуги.
- 26 Тази директива предвижда не само правила относно процедурите за предоставяне на общи разрешения или на права за ползване на радиочестоти или номера и относно съдържанието на тези разрешения, но и правила относно естеството и дори относно размера на свързаните с посочените процедури парични задължения, които държавите членки могат да налагат на предприятията в сектора на далекосъобщителните услуги (вж. решения Belgacom и Mobistar, C-256/13 и C-264/13, EU:C:2014:2149, т. 29 и Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, т. 15).

- 27 Видно от постоянната практика на Съда, в рамките на Директивата за разрешение държавите членки не могат да събират за доставката на електронни мрежи и услуги други такси и налози освен предвидените в тази директива (решение *Base Company*, C-346/13, EU:C:2015:649, т. 16; вж. също в този смисъл решения *Vodafone España* и *France Telecom España*, C-55/11, C-57/11 и C-58/11, EU:C:2012:446, т. 28 и 29 и *Belgacom* и *Mobistar*, C-256/13 и C-264/13, EU:C:2014:2149, т. 30).
- 28 От това следва, че за да могат разпоредбите на Директивата за разрешение да бъдат приложими към данък като разглеждания в главното производство, данъчното събитие трябва да бъде свързано с процедурата за общо разрешение, която съгласно член 2, параграф 2, буква а) от Директивата за разрешение осигурява правото за предоставяне на електронни съобщителни мрежи или услуги (решение *Base Company*, C-346/13, EU:C:2015:649, т. 17; вж. също в този смисъл решения *Fratelli De Pra* и *SAIV*, C-416/14, EU:C:2015:617, т. 41, Комисия/Франция, C-485/11, EU:C:2013:427, т. 30, 31 и 34 и *Vodafone Malta* и *Mobisile Communications*, C-71/12, EU:C:2013:431, т. 24 и 25).
- 29 В това отношение Съдът, от една страна, напомня, че член 6 от Директивата за разрешение урежда условията и специалните задължения, с които може да бъде обвързано общото разрешение и правата на използване на радиочестотите и номерата. Посоченият член предвижда, че общото разрешение за предоставяне на електронни съобщителни мрежи или услуги и правата на ползване на радиочестоти и номера могат да бъдат обвързвани само с условията, посочени в части А, Б и В от приложението към тази директива (решение *Belgacom* и *Mobistar*, C-256/13 и C-264/13, EU:C:2014:2149, т. 26).
- 30 От друга страна, Съдът отбелязва, че член 13 от Директивата за разрешение не обхваща всички такси, които се налагат във връзка с инфраструктурата, позволяваща доставката на електронни съобщителни мрежи и услуги (решения *Belgacom* и *Mobistar*, C-256/13 и C-264/13, EU:C:2014:2149, т. 34 и *Base Company*, C-346/13, EU:C:2015:649, т. 18).
- 31 Всъщност този член се отнася до правилата във връзка с налагането на такси за правата за използване на радиочестоти или номера или правата за изграждане на инфраструктура върху или под недвижими имоти публична или частна собственост (решения *Belgacom* и *Mobistar*, C-256/13 и C-264/13, EU:C:2014:2149, т. 31 и *Base Company*, C-346/13, EU:C:2015:649, т. 19).
- 32 В случая от акта за преюдициално запитване е видно, че разглежданият в главното производство данък „се дължи от физическо или юридическо лице, което използва пилон и/или излъчвател и приемник за [мобилна далекосъобщителна] мрежа“.
- 33 От изложените пред Съда съображения следва, че данъчното събитие за данък, който се налага на физическо или юридическо лице, което използва пилон и/или излъчвател и приемник за мобилна далекосъобщителна мрежа, без оглед на това дали същото има разрешение по Директивата за разрешение, не изглежда свързано нито с процедурата за предоставяне на общо разрешение за предприятия, даващо им права за предоставяне на електронни съобщителни мрежи или услуги, нито с общото разрешение по смисъла на член 6, параграф 1 от Директивата за разрешение, като запитващата юрисдикция следва да провери дали това е така.
- 34 Освен това съгласно практиката на Съда използваните в член 13 термини „инфраструктура“ и „изграждане“ препращат съответно към материалните съоръжения, които правят възможна доставката на електронни съобщителни мрежи и услуги, и към физическия им монтаж в съответния недвижим имот публична или частна собственост (решения *Belgacom* и *Mobistar*, C-256/13 и C-264/13, EU:C:2014:2149, т. 33 и *Base Company*, C-346/13, EU:C:2015:649, т. 21).

- 35 В този смисъл, макар да се налага на физическо или юридическо лице, което използва материални съоръжения за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и услуги, каквито съоръжения представляват пилоните и/или излъчвателите и приемниците за мобилна далекосъобщителна мрежа, разглежданият в главното производство данък очевидно не разкрива характеристиките на такса, която предприятията за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и услуги дължат като насрещна престация за получаването на право за изграждане на инфраструктура.
- 36 С оглед на изложените съображения на поставените въпроси следва да се отговори, че членове 6 и 13 от Директивата за разрешение трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат налагането на данък като разглеждания в главното производство на физическо или юридическо лице, което използва пилон и/или излъчвател и приемник за мобилна далекосъобщителна мрежа.

По съдебните разноски

- 37 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Членове 6 и 13 от Директива 2002/20/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 година относно разрешението на електронните съобщителни мрежи и услуги („Директива за разрешение“) трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат налагането на данък като разглеждания в главното производство на физическо или юридическо лице, което използва пилон и/или излъчвател и приемник за мобилна далекосъобщителна мрежа.

Подписи